

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“

za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Frančišek Levstik: Prva pomladna čebela. — T. Kurbus: Februar. — Anton Žnideršič: Trgovina s čebelami. — Hinko Likar: Prijazni nasveti slovenskim čebelarjem. — Fr. L.: Kaj bo? Griza? — Iv. Jurančič: Boljši in slabjši uspeh prezimovanja. — A. Bukovic: Poročilo o odborovih sejah. — Raznoterosti. — Vabilo k občnemu zboru. — Listnica uredništva. — Oznanila.

Prva pomladna čebela.

Čebelar:

Pozdravljena bodi, sladka čebela!
 Pomlad najprva oznanjaš mi ti;
 dviguje se v prsih mi duša vesela,
 vesele te gledajo moje oči!

A vedi, vedi, viharo še brije
 po travnikih, njivah pogubni svečan,
 na brda prijetno solnce ne sije,
 za hribom se hrib dviguje snežan.

Čebela:

„Prekopnel je sneg, in v strme pečine
 gorkote pomladne upira se žar;
 studenček tali se, kroži v ravnine,
 vijolic med travo išče vrtnar.“

Čebelar:

Še bodeta sever in burja bučala,
vijolice glave obešale spet;
ti s polja žalostna se bodeš vračala,
če v sneg ne omahneš, padeš na led.

Čebela:

„Pogledaj vedre nad sabo višave,
s katere nebeško zlato oko
ozira v goré se in ravne širjave,
v drevesno ozira se brstje mladó.“

Čebelar:

Poslušaj, čebelica, bridke resnice,
ker sreče tebi od srca želim:
Dokler so v progah sneženih gorice,
za tvoje življenje se vedno bojim.

Frančišek Levstik.

Február.

(T. Kurbus.)

Sneg škriplje pod našimi stopinjami, zima pritiska. Pa kakor vse mine, tako bo tudi tej hudi zimi odklenkalo. Solnce bo gotovo ta mesec pridobivalo na svoji moči, zraven bo potegnil jug in toplomer bo kazal 6—8° R. Takrat bomo odprli žrela pri panjih ter gledali, kako se bodo obnašale naše čebelice. Solnce jih bo privabilo na dan. Če leži sneg še pred ulnjakom, ga ali odstranimo ali potrosimo s temno tvarino, da naše živalice, katere beli sneg blešči, ne popadajo in ne otrpnejo v snegu. V enem ali drugem panju bo vladal mir. To ljudstvo pusti pri miru; gotovo se dobro počuti ter še solnčna toplota in svetloba ni prodrla do njega. Le rahlo potrkej na steno. Šum ti bo povedal, da žive, in če je ta kratek, da je vse v redu. Dolg, vršeč, žalosten šum je znak brezmatičnosti.

Prvo delo ti bodi, da osnažiš s strgulico dno panjev mrtvih čebel in meli. S tem prihraniš mnogo dela marljivim čebelam. Glej tudi, kaj boš izvlekel. Znabiti najdeš med mrtvimi čebelami matico. Kristali medu značijo pomanjkanje vode. S hrano si ljudstva v jeseni gotovo dovolj preskrbel. Če je pa sila klasti, tedaj daj hrano, bodisi sladkor ali med in tudi vodo, le toplo v satih, katere obesiš do sedeža čebelic. Ako najdeš grižo, katero poznaš po rujavi nesnagi na stenah in satih, temu moraš nujno priskočiti na pomoč. Osnaži ga, kolikor je mogoče, ter mu pokladi toplega pitanca z malo vode. Najbolje je, če ga prideneš v drug prazen panj, katerega si prej

s toplo opeko razgrel. Ljudstvo, vznemirjano od miši, mačk ali ptičev, lahko zapade tej bolezni. Tudi slab med zakrivi grižo.

Zadaj na panju imej pritrjen listek: Na tega zapiši dan preiskavanja in kaj si dobrega ali slabega v panju našel; tudi sum zabeleži tam. Gotovo imaš več panjev ter nisi po poklicu samo čebelar, ampak tudi kaj drugega. Imaš tedaj pregled, če te tvoj stanovski posel kliče drugam.

Sicer ti pa par lepih dnevov ne sme dajati preveč upa. V tem mesecu smo še zmiraj globoko v zimi ter morajo tudi naše čebelice še dolgo obdržati zimsko suknjico. „Matija še le led razbija“ — in to je h koncu mesca. Po gorah leži še visok sneg; od tam piha še zmiraj mrzla sapa. Pusti svoja ljudstva tedaj kolikor le mogoče še pri miru. Tuintam je nastavilo že kako ljudstvo z mlado matico zalego. Začne se tedaj že gibanje v njem. Ne odpiraj in ne razhlajaj ga tedaj brez potrebe, da si ne narediš kvara, to je, da ne zakriviš griže ali še hujšega — gnilobe. Polagaj le toplo v satnikih, katere obesiš do sedeža. Če polagaš od zgoraj, pazi, da se tekočina med ljudstvo ne razlije. Žrela osnaži, da se z ledom ali mrtvimi čebelami ne zamaše. Tukaj tudi prisluškuj; na šumu boš spoznal, če ni kaj v redu. V hudi zimi se bodo vse senice in vse miši zatekavale v tvoj uljnjak, in to je čebelicam joj, če jim ne prideš na pomoč s tem, da poloviš miši, senice pa pridno krmiš.

Trgovina s čebelami.

(Anton Žnideršič.)

Pod imenom Krainer Originalstock (kranjski originalni panj) in Krainer Bauernstock (kranjski kmečki panj) je znan naš panj po vsem čebelarstvu svetu.

Med stabilnimi panji zavzema pri vsi svoji priprostosti gotovo prvo mesto. Tujerodci hvalijo svoj slamnat koš kot neprekosljiv za prezimljenje, a v skladu prezimujejo čebele gotovo boljše v naših panjih, kot v koših na posameznem stališču. Nemeec Freudenstein, urednik lista „Neue Bienenzeitung“, mu poje posebno hvalo. Panj je džierzonoval, to se pravi, opremil ga je s polokvirji (nemške normalne mere) in sedaj ga imenuje „Freudensteins Einetager“.

Jaz sem že nekaj sto originalnih panjev pregledoval, a še pri nobenem nisem zapazil sledu griže, medtem ko se je v drugih večkrat pojavila. To je najboljši dokaz njegove sposobnosti za prezimovanje.

Te panje tujci najrajši kupujejo, zaraditega so dandanes najvažnejši za trgovino.

Kolikor se je pri nas o čebelarstvu pisalo, najsibode to v društvenem glasilu, ali pa v prejšnjih literarnih poskusih, vse je dajalo le navodila za pridelovanje medu; povsod pa pogrešamo navodil za trgovino s čebelami. Nikakor ne mislim trditi, da se pri nas ne rentira čebelariti le za pridelovanje medu, ne, naša dežela ima prav bogate paše in škoda je le, da se jih tako malo izkorišča; a meni je dobro znano, da prinaša trgovina s čebelami

ne le boljši, temveč tudi gotovejši zaslužek. Da nam čebele roje, to je največkrat gotovo; ako nam pa tudi medu nanosijo, to je drugo vprašanje.

Res je, da se kaže že sedaj med našimi trgovci precejšnje tekmovanje, kaj bo pa še, ako bomo tudi druge naše čebelarje pritegnili v tekmovalni krog. Saj se neki že sedaj nad menoj hudujejo gorenjski čebelotrzci, ker sem naglašal važnost trgovine s čebelami na shodu v Šmartnem pri Kranju, a

»Mi gremo naprej, mi gremo naprej,
mi strelci!«

Ne bojte se, vsi kranjski čebelarji ne bodo nikdar trgovali s čebelami, a naše društvo, ki mora spoznati važnost trgovine, delati mora v prvi vrsti za nje povzdigo. Njegova naloga bodi opozarjati ves čebelarški svet na prednosti naše čebele, nastopati proti vsem krivicam, ki se gode naši čebeli, vrhutega pa zboljšati domačo pasmo in odpraviti vse nedostatke, ki se v trgovini pojavljajo. Bodite prepričani, da bo na ta način postal eksport obsežnejši in da bode poskočila cena in vrednost naše čebele, ki vsled vašega nezdravega tekmovanja pada.

Ali se stori kaj od naše strani nasproti tujerodcem, ne le v spoznavanje, temveč tudi v obrambo naše čebele? Ničesar! Da je naša čebela zaslovela po svetu, to je zasluga njenih prednosti. Nemci so jo širili, ji peli slavo ter jo priporočali, a naši trgovci so le posledica vsega tega. Večinoma še čebelarji niso, in zaraditega imenovali bodemo take trgovce čebelotrzce, da se ločijo od čebelarjev-trgovcev.

Da se razpošiljajo panji s slabo vsebino, stare matice, in da se dotaknem še rak-rane te čebelarške trgovine, tudi gnilobni panji, to je dokaz, da niso čebelotrzci nikaki čebelarji.

Gnilobni panji! — ali veste, da spravite našo trgovino ž njimi na kant!

Pri lanskem zborovanju avstrijskih, ogrskih in nemških čebelarjev v Strassburgu je trdil neki govornik, da se s kranjsko čebelo importira na Nemško gniloba. Zahvaliti se moramo predsedniku centralnega društva za čebelarstvo v Avstriji, da je prosil, naj se te trditve ne vzame v poročilo, ki se priobčuje v vseh čebelarških listih. Gniloba preplaši vsacega čebelarja tako, da mu, ko le o nji sliši, mrgolazi po prstih. Lichtenthäler, proučevalec gnilobe, zanesel si jo je v svoj čebelnjak z ostrino žepnega noža, s katerim je neko gnilobno celico na tujem čebelnjaku odprl, vzlic temu, da je nož dobro obrisal. Potrebno bi bilo v tem listu temeljito o tej „šibi božji za čebelarstvo“ razpravljati. V boljši zapopadek okuženja stavim ta primer:

Gniloben panj si misli, kot bi bil ves s svežo barvo namazan. Dotakni se ga s prstom ali z orodjem, vsega se barva, ozir. bacili primejo, a bacili se ne dajo tako lahko oprati kot barva, ne, treba je zato posebnega razkužilnega sredstva (žlico karbolne kisline na en liter vode). Ako potem z isto roko, s katero si se dotaknil bolnega panja, satja, čebel itd., greš delat v drug panj, ne da bi se v razkužilni tekočini umil, gotovo tudi zdravega okužiš, ker se bacili zapasejo, ako le najdejo redilna tla. Zaradi tega priporoča

največ poznavalcev gnilobe, da se panj takoj, ko se najde gniloba, zažge z vso vsebino vred.

Nikakor naj se z gornjimi vrsticami ne čutijo zadete one reelne trgovske firme, katerim daje še inozemstvo lepa priznanja. Naloga našega društva bodi, odločno postopati proti onim, ki delajo škodo čebelarški trgovini.

Da se gode tudi našim trgovcem krivice, o tem sem se sam prepričal. Dobe se ljudje, ki hočejo trgovca kolikor mogoče izkoriščati. Napraviti moramo tudi mi črno tablo ter na njo zapisati vse te šikanerje. Vedeli se jih bomo potem varovati.

Po originalnih kranjskih panjih je vsako leto obilo vprašanj. Vzel sem si letos nalogo poskusiti s posredovanjem te prodaje; zaradi tega sem prosil v zadnji številki tega lista, naj mi pišejo oni, ki imajo letos kaj panjev na prodaj. Dobička ne iščem. Pošiljalo se bode večinoma proti povzetju, tedaj bo vsak za panje direktno prejel polno iztrženo svoto.

Ostane mi še dati:

Navod za razpošiljanje originalnih panjev.

Panj, katerega hočemo odposlati, pripraviti moramo že dan pred odpošiljanjem.

Da se po poti satje v panju ne potrga, podklada se pod isto latice, katere naj bodo tako debele, da sežejo prav dobro pod satje, ako jih položimo na dno. To se pa da le na ta način doseči, da se dno odrtga. Ako je satje povprek zidano, položi se latice po dolgem; ako je podolgem, položi se jih povprek; torej vedno tako, da latice satje križajo. Pri starem satju zadostujejo tri latice, pri mladem treba jih je štiri, pet.

Glavna stvar pri razpošiljanju je pa, da dobe čebele dovolj svežega zraka. V to svrhu izvrtta se na sprednji končnici najmanj sedem do osem centimetrov velika luknja.

Čebelarški trgovci rabijo za to tak sveder, kot ga rabijo sodarji. Z vehovnikom zamore se izrezati okrogla luknja tako, da ostane izrezana okrogla plošča nepokvarjena! To se pritrdi z žebliki k eni strani končnice, da prejemnik luknjo panja lahko ž njo zopet zamaši.

Dá se pa tudi taka odprtina na drug način napraviti, ali štirivoglata, ali dve namesto ene. Če je ena, mora biti dovolj velika. Pri močnih panjih je potrebna tudi v zadnji končnici taka luknja. Če se jo pa napravi le na eni končnici, nahaja naj se vedno v istem delu, kjer ni do kraja dozidano satje. Na notranji strani končnic pribije se čez luknjo kos žičnate pletenine (dratene mreže), katera pa ne sme biti pregosta. Takozvana mušja mreža ni za rabo, ker ne pusti dovolj zraka skozi. Prava pletenina je ona, ki se rabi za okenca Gerstungovih panjev, katera ima okoli $2\frac{1}{2}$ mm velike zanjke. Sprednjo in zadnjo končnico je treba dobro pribiti, žrelo zamašiti in zabiti. Panj naj se natančno pregleda, ako nima kake razpoke ali kake grče, ki bi mogla po poti ven pasti. Odprtine, razpoke in grče naj se vse pokrijejo s pločevino (plehom), katero se z malimi žeblički pribije. Nikakor pa se ne sme razpok z ilom ali s čim enakim zamazati, ker to se usuši in odpade.

V satje naj se nabrizga dovolj sveže vode, da čebele ne trpe žeje.

Vsa ta dela naj se opravi dan pred odpošiljanjem, četudi se panj še le popoldne odpošlje. V tem slučaju postavimo ga na predvečer v hladen in temen prostor, kjer ostane, dokler ni skrajni čas oddati ga na pošto ali na postajo.

Panji pošiljajo se brzovozno po železnici, a tudi po pošti. Oddajejo se navadno nefrankovano, to se pravi, da ne plačamo mi vožnine, ampak naročnik.

Na panj prilepimo eden ali več listkov z različnim in velikim napisom v nemškem jeziku:

Vorsicht!

Vorsicht!

Lebende Bienen!

Nicht stürzen!

Luftig stellen!

(Pozor! Pozor! Žive čebele! Ne metati! Zračno postavljati!)

Drugače veljajo za razpošiljanje čebel isti predpisi, kot za druge tovarne pošiljatve. Za inozemstvo rabijo se drugačne poštno spremnice in železniški vozni listi, razven teh pa tudi deklaracijski listi.

Kdor je o pravem času domačemu postajenačelniku in poštarju poslal posodico medu, kos medu v satju, ali pa je drugače dober prijatelj ž njim, ta bo sedaj spoznal, koliko je vredno tako prijateljstvo. Rad mu bo eden ali drugi dal potrebna pojasnila, ali mu pa še celo sam vse potrebno napravil.

Končno še prijateljski nasvet: **Ne pošiljajte po svetu slabega blaga!** Višje cene nam bo doseči mogoče le, če oddajemo **dobro blago**. Stara prislovica je: Dobro blago se samo hvali.

Preglejte skrbno in vestno vsebino panja! Matica ne sme biti stara ali pokvarjena. Medu naj ima več, kot mu je za pot potrebno; ako nima, krmiti ga je treba nekaj dni z medom ali pa s sladkorjem. Kaj se pravi dober panj, vé vsak izkušen čebelar, nikakor pa ne čebelotržec.

V kratkem izidejo moji nemški ceniki, kdor ga želi, dobi ga proti pošiljatvi 30 vin. v znamkah.

Prijazni nasveti slovenskim čebelarjem.

(Podaja Hinko Likar.)

Vsled lanske, več ali manj slabe letine, vzimilo se je gotovo mnogo panjev, kateri ne bodo imeli zadosti živeža, in marsikateri čebelar bo moral spomladi svoje čebele krmiti. Krmljenje čebel pa ni tako površna stvar, kakor si morda kdo misli. Zaradi nepravilnega krmljenja si je že mnogo čebelarjev povzročilo občutno škodo. Da pa bi obvaroval slovenske čebelarje, zlasti še neizkušene, pred škodo vsled nepravilnega krmljenja, podajam jim sledeče nasvete:

Ako si prisiljen v spomladi krmiti, preskrbi si pred vsem dober pristen med od zdravih čebel. Ne kupuj medu kar „tja v en dan!“ Zapomni si dobro, da ni vse med, kar se za med prodaja. Koliko je

trgovcev, kateri sami ne vedo, kaj da prodajajo za med; sploh ne vedo, kakšen je pristen med.

Pred leti sem bil v nekem primorskem mestu in sem videl v neki prodajalni napis „Feinster Honig“ (najfinejši med). Ker sem ga imel okoli 300 kg na prodaj, stopim v to prodajalno ter ga ponudim trgovcu. Ta me vpraša za ceno in ko mu ga ponudim po 1·20 K, se mož na glas zasmee in pravi: „Jaz Vam ga dam po 60 vinarjev, kolikor ga hočete. Hitro mu sežem v besedo in rečem: „Pa ne medu.“ „Pravi pristni med“ — mi odgovori — „ako hočete, Vam ga pokažem.“ „Prosim, prosim“ — mu rečem. Bil sem zelo radoveden, kakšen je med po 60 vinarjev kilo. Pelje me v kot, kjer je stala lesena deža. Trgovec zajame z zajemalko v posodo, jo vzdigne in obrne. Neka gosta, črna masa je tekla nazaj v dežo. „Vidite, to je pravi pristni med“ — mi pravi. „Gospod, to morete trditi komu družemu, meni ne“ — mu odgovorim. „Pravi pristni med bi moral biti zdaj (bilo je 19. marca) trd, kandiran, rumene barve“ — trdil sem jaz, a trgovec si ni dal ničesar dopovedati. Razume se, da temu trgovcu nisem prodal medu.

Marsikateri čebelar je že videl, kako delajo nekateri medarji z medom. Čebele, zalega, črvi, vse gre v sod, kjer se stlači. Ako je kak panj gniloben, nič zato, le v sod! In kar se iz tega izcedi, se prodaja za „pristen najfinejši med“, in ako dobiš, čebelar, tak med in krmiš ž njim svoje zdrave čebele, gotovo bodo zbolele in pomrle. Pazi torej, kadar kupuješ med! Najboljše je, ako kupiš med pri kakem znanem čebelarju, ako pa si že prisiljen kupiti med pri tujih trgovcih, pa vselej zahtevaj zagotovilo, da je med pristen in od zdravih čebel. A tudi če dobiš zagotovilo, ne pokrmi vsega medu, prihrani si ga eno, dve žlici, da ga v slučaju, ko bi čebele pomrle, daš kemično preiskati, in se prepričaš, ali je bil res pristen ali ne, da lahko potem zahtevaš od trgovca odškodnino za pomrle čebele.

Marsikateri čebelar pa si je čebele uničil vkljub temu, da je dobil pristen med. Kako pa to? — me bodete vprašali. Krmiti ni znal, pa je izpodil čebele iz panja. Namesto da bi jim dajal med v večjih kosih, dal jim je pa zelo razredčenega z vodo, torej ne medu, ampak medene vode. S tem pa se čebele le razburijo in razdražijo ter mislijo, da se je pričela dobra paša, pa lete iz panja. Zunaj pa jih uniči mraz, dež, sneg ali veter. Tvoj panj pa je od dne do dne slabejši, slednjič — prazen. Čebelar pa toži: „Slab med sem dobil, čebele so bile močne, odkar sem pa začel krmiti, so se mi uničile.“ V takih slučajih ni bil kriv med, ampak čebelar sam, ker je nepravilno krmil. Kadar krmiš vsled pomanjkanja živeža, krmi v velikih porcijah, kolikor zamorejo čebele v eni noči v satovje prenesti, okoli 1 kg. Krmi zvečer! Nekatere čebele med hitro prenesejo, druge bolj počasi. Ako je med trd, kandiran, zredči ga z mlačno vodo, a toliko, da je še vedno gost. Z redkim medom, ali medeno vodo, krmimo čebele špekulativno, zato da bi več zalege nastavile. To je pa dvorezen nož! Dostikrat povzroči ravno nasprotno, namreč to, kar sem že pred omenil, da ima čebelar vsak dan slabije čebele, namesto močnejših. Najboljši in najpripravnejši med za krmljenje čebel v pomanjkanju živeža, je med v satovju. Čebelar vzame sat in ga

vloži pokoncu v panj. Delo je kratko in hitro; med se pa nič ne razmaže, kar je velikega pomena.

Kako lahko je krmljenje čebel v panjih s premakljivim delom! Tu lahko vzamemo močnemu panju poln satnik ter ga damo slabejšemu. Pomaknemo ga lahko prav do vališča, kar se v panjih z nepremakljivim satovjem ne more ali težko zgodi. Premakljivo delo, dragi čebelarji, je neprecenljive vrednosti v tem in v mnogih drugih slučajih. Čebelarji, oprimate se ga! Nikdar več ga ne bode opustili, ako se ga b. dete prav oprijeli.

Kaj bo? Griža?

(Spisal Fr. L.)

Ah zima, zima! Ti pusta, dolgočasna zima! Vedno megla, vedno oblačno, ni ga na spregled ljubega solnčeca!

Od srede novembra tičé naše čebelice v panjih, ne da bi se bile mogle vsaj enkrat spreleteti.

Kmaló bode tri mesce, kar smo se ž njimi zadnjikrat videli! Kakšno bo neki naše svidenje?

Kaj bo, kaj bo? Slabo ali dobro?

„Mnogo pogrebov bo!“ — djali so mi moj sosed, stari, sila stari čebelar Brdnikov očanec.

„Zakaj?“ — jih nisem vprašal, ker je mož silno gluh, in meni se ni ljubilo vprašati jih, ker sta me vrat in grlo bolela, dokler obeh nisem namazal z medom.

Letošnja dolga zima utegne imeti za nekatere čebelarje res slabe posledice. Skoro gotovo, da bo v mnogih krajih povzročila hudo in nevarno čebelno grižo.

Nastati more iz več vzrokov. Prvi in poglobitni nje začetek utegne biti torej letošnja zima, ki sicer ni huda glede mraza, a ker le nobenega toplejšega solnčnega dne ni, ob katerem bi se moglo čebelam odpreti, da bi jim bila dana prilika otrebiti se, je kaj mogoče, da bodo obolele za grižo, zlasti plemenjaki, ki so bili z ropotom večkrat tekom zime vznemirjeni. Vznemirja pa čebelno ljudstvo ropotanje v bližini uljnjaka ali pa v uljnjaku samem, nerodni ljudje, ki ne znajo tiho vrat zapirati, ptiči s kljuvanjem na panjove ali na sprednja vrata čebelnjaka, miši s škrbljanjem i. t. d.

Vsak večji ropot vzbudi čebele iz njihovega dremotnega zimskega počitka, jih oživi, da več medu povžijejo, in nasledkom tega se nabira v njihovih črevesih več blata, katerega se je treba očistiti, in če jim ni mogoče izleteti, prisiljene so zoper svojo naravo otrebiti se v panju.

Najprej se jih otrebi v panju le nekaj, onesnažijo panjeve stene, satje in tudi sebe. Zoperni smrad pa pospešuje bolezen grižo, za katero obolé polagoma vse, in če ta bolezen napade čebelno ljudstvo tekom zime, pogine za njo silno veliko čebel.

Z močnim plemenjakom se je čebelar pri vzimljenju poslovil, spomladi pa se snide s slabičem, in to še s slabičem-bolehačem.

Še prej pa obole čebele za grižo, ako so bile vzimljene na slabem gozdnem medu, ali pa na takem, ki še ni bil s pokrovci zaprt. Istotako nastane griža v panju, kjer je veliko obnožine, katere čebele, če so jo povžile v veliki množini, ne morejo dobro prebaviti. Tudi slabo odeti plemenjaki, v katerih se ne morejo čebele zadosti ogreti, izpostavljeni so griži.

Zato je treba že pri vzimljenju dobro paziti, da se odkáže čebelam v panju tako velik prostor, da je primeren njihovemu številu ali množini, in da se panj tudi zunaj primerno odene.

Nespametno bi bilo torej puščati slabšemu čebelnemu ljudstvu, ki obseda 3—4 satnike, za zimo po 10 ali še več satnikov! Saj je vsakemu umljivo, da se manjša soba prej segreje, kakor velika, in da je v manjših prostorih topleje kakor v velikih. Tako tudi čebele manjši prostor v panju lažje ogrejejo kakor veliki. Zraven tega treba paziti, da niso panjovi vlažni, pa tudi ne preveč suhi. Prevelika vlažnost povzroča plesnobo panja in satja. Čebele pa dobro poznajo njeno škodljivost in zato se same trudijo vlažnost odpraviti, posrkavajoč v panju vso mokroto. To pa tudi ni neznaten vzrok omenjene črevesne bolezni. V presubih panjovih pa trpijo čebele za žejo, in med v celicah se dostikrat tako strdi, da ga ne morejo uživati in tako ginejo za žejo in tudi za lakoto.

Pri tej priliki dovoljujem si zlasti čebelarje začetnike še na nekaj drugega opozoriti.

Pred tremi leti je bila v nekem kraju za čebelarje jako slaba letina. Čebel dosti, a medu zelo malo. Dva čebelarja sta se torej podala v L. po škatle „garantiranega pitanca“. Prinesla sta ga in tudi srečno svojim čebelam v kranjskih koriticah razdelila. Prav rade ga menda niso srkale, pa vendar sta ga polagoma vsega spečala.

Zima je bila ugodna. Vsak mesec bilo je čebelicam mogoče se spreleteti. Opazila nista nič sumljivega in zato sta mislila, da je vse v redu. Le toliko sta že proti začetku pomladi omenila, da njihove čebele nekako manj „s korajžo“ izletujejo. Zakaj da je tako, — nista mogla dognati, ker panjev še nista smela odpreti, zadaj se pa tako nič ne vidi.

Nastala je pomlad. Njune čebele so bile čimdalje slabše. Nekaj panjev je že zamrlo.

Odprla sta najbolj sumljive panjove. Vse satje po griži onesnaženo, mrličev, kakor bi jih po panju nasejal. Drugi panji so še nekaj časa životarili, poslednjič so se pa tudi ti iztekli.

Eden izmed teh dveh nesrečnih čebelarjev je vse panjove osnažil in satje raztopil. Potem si je kupil dva plemenjaka in nekaj dobrega medu od poštenega čebelarja. Sedaj je zopet „na konju“.

Drugi je obesil čebelorejo na klin.

Pa iz tega bi nihče ne imel škode, in tudi Kranjska bi ne žalovala, da ima enega, ne preveč pametnega čebelarja manj, a ta mož je drugim sosednim čebelarjem drugo zagodel!

Ko so mu čebele žalostno poginile, je pustil uljnjak, pa tudi panje odprte in se ni zmenil ne za eno ne za drugo.

V jeseni, ko se je čebelna paša končala, so sosednih čebelarjev krepki panjovi, oziroma njihove nadebudne prebivavke stikale za sladčicami.

Našle so jih, in še kako lahko so se dale odnesti! Ni ga bilo, ki bi jim branil! Pri bivšem čebelarju sosedu je bilo vse „na stežaj“ odprto.

Exčebelar se je od samega veselja smejal, da je njegov upokojeni uljnjak od jutra do večera od tujih čebel obletovan. Vendar pa opozorjen od bolj naprednega čebelarja sosedu, naj vsaj sedaj pregleda zapuščene panjove, če ni morda v njih še kaj medu, uboga in odpre v njegovi navzočnosti nekaj korit.

Satje je bilo večinoma prepreženo od pajčevin, v katerem so se razvijale ličinke veš, dorastle veše so pa frfotale iz kota v kot.

Iz drugih panjev je pa buknil pri odpiranju silno zopern smrad. Gniloba v najhujši stopnji! Kako je do tega prišlo, je lahko umljivo. Močnejši panji imeli so nekaj svojega dobrega medu. Dokler so tega rabili, jim ni bilo sile. Končno so pa bile bolj proti pomladi prisiljene rabiti tudi onega „garantiranega.“

Panjovi, ki so morali takoj seči po istem, so seveda prej poginili.

Ko se je vreme otoplilo, pričele so matice močnejših plemenjakov staviti zalego. Za isto rabiti se je pa moral, ker družega ni bilo, „garantirani.“ A „garantirani“ je bil po brezvestnem medicarju popravljen. S čim? Njegova skrb!

Narava v zgodnji spomladi ni oskrbela čebel z zadostnim živežem, zato so bile čebele tembolj prisiljene rabiti za se in za zalego v jeseni jim dodanega garantiranja. Nasledek je bil očividni: Čebele so za njim poginile in poginila je tudi zalega. Tu pa tam ostalo je še kaj kapljic iz zaloge „garantiranega.“ In tega so lizale „roparice.“ Ž njim so si pa zanesle v svoj dom gnilobo. Drugo leto je imel napredni čebelar prej najmočnejša čebelna ljudstva okužena po gnilobi!! Tako je „garantirani“ pitanec povzročil dvema čebelarjema, ki sta ga kupila v kositarnih škatlah po 6 kron 5 kg, grižo, in gnilobo, iz ponesrečenih panjev pa se je zanesla še tretjemu čebelarju, katere začetek je bil v „garantiranem“. Torej pozor na „garantirani“ pitanec pri medicarjih! Kdor potrebuje med za pitanje, kupi naj ga pri zanesljivem čebelarju, in če mogoče ajdov med, ki je za spomladansko zasilno in špekulativno pitanje najboljši. Upamo, da se bodo oni srečni čebelarji, ki ga imajo letos kaj čez lastno potrebo, v „Slovenskem Čebelarju“ oglasili in naznanili njegovo ceno.

Pa vrnimo se sedaj h griži, katero lahko tu pa tam povzroči letošnja zima. Da se nahaja v panju, spoznali bomo po nemirnem šumenju, in kadar bode nastal za izlet ugoden čas, po betežnem izletovanju posameznih čebel. Kadar pa odpremo panj, zaščegetal nas bo v nos težek smrad čebelnega blata, s katerim bode onesnaženo okno, satniki in satje.

Kako pomagati?

Lažje je seveda preprečiti to bolezen, kakor že nastalo odpraviti in odstraniti njene hude posledice.

Že v jeseni je imela biti vsakega skrb, čebele vzimiti glede množine čebel na primerno velikem prostoru, dodati jim, če je bilo treba, že koncem septembra dobrega medu ali pa prekuhanega in posnetega sladkorja, panjove odeti in odstraniti od uljnjaka vse, s čimur bi se utegnile po zimi motiti. A po toči zvoniti je prepozno! Kaj ne da? Sedaj torej, ako je že bolezen tukaj, naj jo je že povzročilo to ali ono, ne preostaja družega, kakor pripraviti si kak prazen panj, dati vanj nekaj snažnih satnikov, napolnjenih z dobrim pokritim medom in obnožino, potem ga pa postaviti na prostor obolelega panja.

Iz tega pa opoldan toplega solčnega dne čebele z matico vred previdno preseliti v novo čisto bivališče.

Oni panj pa odnesimo v bišo in ga znotraj vsega umijemo. S pomazanih satnikov odstranimo blato. Z nožem ga opraskamo z deščic, z medenega satja pa s ščetjo, v mlačno vodo omočeno.

Ako je pa kaj praznega satja tako onesnaženega, da ga ni mogoče dobro očistiti, raztopimo ga. Če je pa že plemenjak po griži toliko čebel zgubil, da ga moramo prištevati k slabičem, odstranimo mu matico, čebelnemu ljudstvu obeh panjev damo po kaki dišavi enak duh in drugi dan zvečer jih združimo. Opozarjam, da je vselej bolje pri združevanju pridružiti maticeno ljudstvo k brezmatičnemu. Ako pa imamo več takih slabičev, jih pa združimo več v eno močno ljudstvo.

Boljši in slabejši uspeh prezimovanja.

(Iv. Jurančič.)

Čebela ne prezimuje v takozvanem otrplem, odrevenelem stanju, kakor ose, sršeni in mnogo drugih žuželk, temveč prebije zimo le v nekakem dremajočem položaju; vendar pri tem neprenehoma diha, se giblje po potrebi ter tudi redno uživa. Kadar je zunanja toplota okoli 0° R., takrat je zimski počitek čebelin najugodnejši. V sredini čebelne kepe je toplota mnogo višja, namreč okoli $+12^{\circ}$ R.; ko se je začela pa že zalega gojiti, je toplota v sredini gnezda celo do $+25^{\circ}$ R. To gorkoto proizvajajo čebele na stroške živeža in lastnih telesnih moči. Ako hočemo tedaj, da se čebelne moči in med v panju po možnosti ohranjuje, štedi, moramo skrbeti, da se ona toplota, kojo čebele z naporom narejajo in v potrebni višini vzdržujejo, kolikor mogoče zadržuje, da ne more odhajati. Za to je neobhodno potrebno, da preskrbimo čebelam dobra, toplata bivališča.

Večkrat se sliši, da si je ubegli roj poiskal za stanovanje kako celo neprikladno votlino, n. pr. skalno spoklino, kako luknjo v zidu, jabelko vrh zvonika, poštni nabiralnik, votlino v kakem kovinastem spomeniku, kak votel železen steber, celo votel kip Križanega i. t. d. Včasih so se čebele v takem bivališču ohranile več let, vendar ne moreno takih izvanrednih slučajev uporabljati kot pravila v čebeloreji, temveč v tem le posebno

žilavost čebeline narave občudovati. Še manj pa more kdo trditi, da bi se čebele v tako slabo izbranih bivališčih v zimi, kakor tudi v gorkem poletju povsem dobro počutile.

Istotako se pokažejo različni uspehi tudi v onih čebelnih bivališčih, koje jim človek sam odloči. V panjih, ki so sestavljeni iz tenkih sten, trpé čebele mraz, se prehladé, dobé grižo ter povžijejo več medu, kakor bi bilo sicer potrebno, da si narejajo dovolj gorkote in isto vzdržujejo. Odevanje in zatlačevanje sicer mnogo pomaga, je pa vendar pomanjkljivo, se včasih težko dobro izvrši ter zlasti že v bolj hladnem vremenu čebele jako vznemiri in razburi. Zlasti spreduje panjeve stene se dajo najtežje dobro zatlačiti ter se največkrat kar tako nezavarovane pustijo. Kolikokrat se pripeti, da se taka tenka stena razpoči, ter muči mraz in hladen veter čebele celo zimo skozi špranje.

V takih panjih je prezimovanje res jako kočljivo: oslabela ljudstva, mrličí, griža itd. so ob koncu zime celo navadne reči. V novejšem času pa, ko so se začeli boljši panji vpeljavati in razširjati, so taki pojavi redkeji. In res, v naših krajih so v rabi skoraj izključno le dvostenati panji, dvojaki združeni v paviljone, pa je tudi prezimovanje večinoma povsod in vsako leto prav ugodno. Griže najmanj kakih 14 let že nismo opazili; tudi mrličí so tako redki, da se niti na 100 panjev ne more po eden računati. To bodi le mimogrede omenjeno v dokaz, da je za ugodno prezimovanje čebelam zraven povoljnega in primernega živeža, ugodno, toplo bivališče glavni pogoj.

Vsa zunanja opravila za prezimovanje v dvostenatih panjih obstoje v tem, da se pritisne zadej na šipo slamnata pletenica, ki se še na znotranji strani in ob robih obloži s polo bombaževine (bate); sosedne prazne panje in medišča se napolnijo z otavo ali s suhim mahom, in ko čebele letanje že popolnoma ustavijo, prisloni se k žrelu za dlan velika deščica, da odvrta solnce in mrzle vetrove in — to je vse. Zdaj bi bila na mestu pesmica:

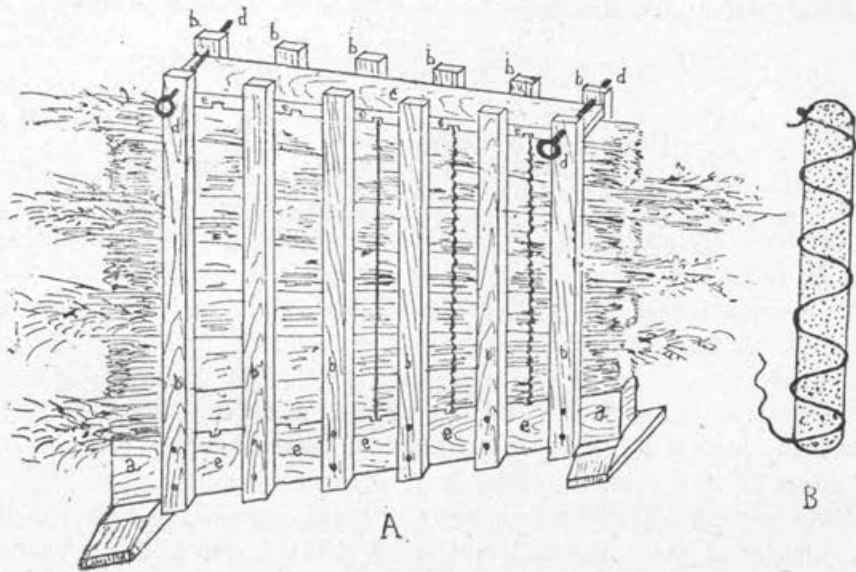
Zdaj smo delo dokončali,
da bi tudi sladko spali;
vsa vročina je zdaj proč,
lahko noč!

Kdor ima že dobro urejen čebelnjak, ali hoče, oziroma mora glede krajevne navade imeti panje v čebelnjak postavljene, naj bi dal vsaj sprednjo steno panjevo podvojiti ter bolj toplo narediti; panji naj se potem tesno vkup stisnejo in le skrajne stene ob vsakem koncu čebelnjaka bilo bi treba zatlačiti, kar bi pa — enkrat dobro storjeno — ostalo za vedno.

Zraven dvostenatih panjev je tedaj slamnata pletenica pri tem, sicer jako priprostem in vendar prav dobrem prezimovanju, glavni predmet. Pri nas so take pletenice v rabi že mnogo let in večinoma si jih naredijo čebelarji sami. Upam, da ustrezem marsikomu, ako tukaj nekoliko opišem izdelovanje pletenic in pripravo, ki je k temu potrebna.

Pridjana podoba (A) kaže nam nekaki kladi podobno orodje, ki obstoji v glavnem iz 7 cm debele late (a) iz trdega lesa; dolgost te late je kakih

10 cm več, nego ima biti pletenica. Na to lato so pribite tanjše navpične latice (*bbb*), katerih dolgost se ravna po širokosti pletenice. Med te navpične latice poklada se lepo očiščena slama, zdaj z debelejšimi konci na levo, zdaj na desno, da pletenica povsod obdrži enako debelino in širino. Med polaganjem

se slama večkrat potlači in ko je že dovolj, torej precej na vrhu, pritisne se z desko (*c*) doli, ter se vtakne na vsakem koncu skozi luknjo železen klin (*d*). Na to se predolgi konci slame z ostrim nožem odrežejo, da niso pri šivanju napoti.

Zdaj se začne šivati; za to se rabi kakih 15 cm dolga igla in močna špaga, kakršno rabijo navadno sedlarji. Spodnja lata, kakor njej nasprotna zgornja deska imata v enakih presledkih zareze (*eee*), skozi katera se zabode igla s špago tako, da se enkrat okoli in okoli slame ovije. Tukaj se zaveže in zategne, potem se pa začne šivati tako, da vsakokrat na eni strani one, slamo obdajajoče špaga igla ven pride, na drugi strani jo pa zopet v slamo zabodemo (*B*). Tako tedaj pri vsakem vbodljaju prvotno špago s poznejšo križamo in k slami potegnemo. Ko je prvi šiv končan, začne se drugi na isti način. Po dokončanem šivanju se pletenica ob končnih navpičnih laticah z ostrim nožem gladko odreže. Te končne latice morajo biti s svojimi zunanji robovi natančno tako daleč narazen, kakor ima biti pletenica dolga. Širokost pletenice naj pa bo 1 cm več, nego je širokost panjeva, da se tem lepše pritisne. Špaga za šivanje se s smolo in voskom povošči, da je trpežnejša.

Te pletenice ostanejo pri nas leto in zimo v panju ter nadomestujejo največkrat posebna panjeva vratica.

Za letos seveda ta spis ne bo mnogo koristil, ker je že čez pol zime minilo; pač pa si zamore še marsikdo narediti zdaj v zimskem času pletenice

za prihodnjo jesen, da jih bo imel že pripravljene takrat, ko še ne bo časa izdelovati takih reči.

Kdor enkrat poskusi prezimovanje v dvostenatih panjih in s slamnatimi pletenicami, prepriča se takoj, da se stroški, kar taki panji več stanejo, obilno povrnejo s tem, da izostane marsikatera zimska izguba, katero povzročajo preslabo izdelani panji.

Poročilo o odborovih sejah.

I. seja, 21. januarja 1904. l.

Navzoči: gg. predsednik Črnagoj, urednik Fr. Rojina ter odbornika Babnik in Bukovic.

Po otvoritvi seje po predsedniku prečita tajnik zapisnik zadnje seje in odgovor tvrdke B. Rietsche zaradi 20 % popusta pri naročilih naših društvenikov.

Odgovor se je na znanje vzel kot ugoden, dasiravno omenjena tvrdka ni v položaju dovoliti več kot 10 % popusta in to vsled tega, ker so se cene stiskalnicam že itak znatno znižale.

Nadalje prečita predsednik odgovor g. Jan. Jurančiča v zadevi oddaje „Slov. Čebelarja“ zvezi nemških čebelarskih društev štajerskih ter naznani, da je v smislu predležečega odgovoril potovalnemu učitelju Riedlu. Zajedno pa stavi vprašanje g. Jurančiča na dnevni red, za kako ceno bi naše društvo bilo pripravljeno oddajati „Slovenskega Čebelarja“ spodnještajerskemu čebelarskemu društvu.

Po daljši debati se je sklenilo, da naj o tem sklepa občni zbor.

Predsednik predloži nato pravila bodočega „Kranjskega čebelarskega društva“ odboru v pretres. Pravila se predlože še občnemu zboru v odobrenje.

Ko se je določil še dnevni red občnega zbora, je predsednik zaključil sejo.

A. Bukovic, tajnik.

Raznoterosti.

Kumis imenujejo Rusi neko šumečo pijačo, katero napravljajo iz kobiljega mleka. Hvalijo jo kot zelo zdravilno za pljučne bolezni. Tudi iz kravjega mleka se napravi lahko podobna zdravilna pijača, ki se priporoča posebno bolnikom, ki slabo prebavljajo, ali ki imajo želodčni katar. Močna buteljka, kakršne se rabijo za šumeča vina, se napolni z mlekom, oslajenim s 50 do 60 g medu. Mleku se doda za kavino žlico pivovih drož, steklenica se dobro zamaši, in zamašek, skozi katerega se vtakne precej dolg žebelj, se zaveže z žico, da ga ogljikova kislina, kadar začne kumis vreti, ne izžene. Da se vrenje pospeši, se postavi buteljka v gorke sobo, in v 4 do 5 dneh je ta okrepčujoča pijača gotova.

VABILO

k

OBČNEMU ZBORU

„Slovenskega čebelarskega društva“,

ki bode v sredo, dne 17. februarja 1904 v naši dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

===== Pričetek ob 1/2 10. uri dopoldne. =====

VSPORED:

1. Otvoritev shoda po predsedniku.
2. Poročilo predsednika in tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Posvetovanje o reorganizaciji društva in odobrenje novih društvenih pravil.
5. Predlogi in nasveti.*)
6. Volitev predsednika in podpredsednika.
7. Volitev odbora.

NB: Udeležniki občnega zbora, ki pridejo že prejšnji dan v Ljubljano, naj se snidejo zvečer pri Lloydju na sestanek in prijateljski pogovor.

Ljubljana-Barje, mesca januarja 1904.

Fran Črnagoj, t. č. predsednik.

*) Predlogi in nasveti naj se pošiljajo predsedniku vsaj tri dni pred občnim zborom.

Listnica uredništva.

Zavoljo današnjih važnih člankov se je moralo vse drugo odložiti za prihodne številke. Na razna vprašanja odgovorilo se bo pismeno. — Na zelo važnem prihodnjem obč. zboru: Na svidenje!

Čebele kupuje M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. — **Prodaja** pa isti umetno satovje iz pravega čistega voska.

Semena rdeče detelje

(inkarnat), esparsete in vseh drugih vrst medunosnih cvetic prodaja
Jos. Kordin v Ljubljani.

Umetno satovje, točila in vsa čebelarska orodja
razpošilja po nizkih cenah

najstarejša, leta 1866. ustanovljena čebelarska tvrdka
baron Rothschütz v Višnjigori.

==== Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno. ====

Nemške panje (gerstungovce)

izdeluje po natančni meri, z mediščem po **7 K 50 h**, brez
medišča po **6 K 60 h** s satniki vred:

❖ **Anton Drukar,** ❖
mizar v Kranju.

Preosnovljene

amerikanske (Pavlinove) panje

s povprečnimi satniki v svetlobi 25×34 cm izdeluje po primerni ceni

Jakob Virient,

čebelar v Olševku pri Kamniku.

Pravi čebelni vosek

kupuje v vsaki množini po **visoki ceni**, prodaja pa po **nizki ceni** **garantirano**

==== pristni med, pitanec ====

Fr. Schupeutz v Ljubljani.

Udnina (2 K) in reklamacije naj se pošiljajo gospodu I. N. Babnik-u v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Frančišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.
